

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
IQTISODIYOT FAKULTETI

Qo‘lyozma huquqida
UDK: 338.012:6.01

DO‘SIYOROV ELDOR BEKMUROD O‘G‘LI

MILLIY IQTISODIYOTDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL
ETISH VA RIVOJLANTIRISH

70310102 – “Iqtisodiyot” (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha) mutaxassisligi
bo‘yicha
Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

DISSERTATSIYA

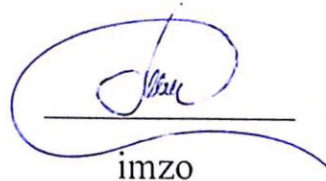
Ilmiy rahbar:
I.f.d., prof. B. Salimov

TOSHKENT – 2024

Magistrlik dissertatsiya ishi “Yashil iqtisodiyot” kafedrasida dastlabki himoyadan o‘tgan.

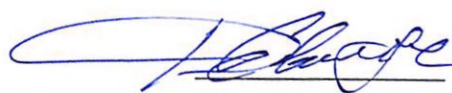
37 -sonli bayonnoma « 26 » aprel 2024 y.

Ilmiy rahbar: i.f.d., prof. B.Salimov

imzo 2.05.2024
sana

Magistr:

E.Do‘siyurov

imzo 2.05.2024
sana

Disertatsiya Iqtisodiyot fakultetida 2024 yil “ 13 ” 05
№ 1/22 raqami bilan ro‘yxatga olingan.

“Himoyaga tavsiya etiladi”

“Yashil iqtisodiyot” kafedrası
mudiri, i.f.n., prof. I.Xotamov

“ 07 ” 05 2024 yil

Himoya 2024 yil “ 21 ” 05 soat 14⁰⁰ da “Texnopark” mas’uliyati
cheklangan jamiyatda bo‘lib o‘tadi.

ANNOTATSIYA

Innovatsiyalar bugungi globallashgan dunyoda iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlikning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu tadqiqot ishi O'zbekiston milliy iqtisodiyotida innovatsion faoliyatni tashkil etish va rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan bo'lib, asosiy e'tibor mamlakatning bilimga asoslangan iqtisodiyotga o'tishi hamda uning texnologik taraqqiyot va tadbirkorlikni innovatsion rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlariga kata e'tibor beriladi.

Innovatsiya murakkab tuzilma bo'lib, texnologiya, ijodkorlik va o'zgarish kabi bir nechta keng tarqalgan tushunchalar bilan bir-biriga mos keladi. Innovatsiyalar bo'yicha tadqiqotlar biznes, iqtisod, muhandislik va davlat boshqaruvi kabi ko'plab tadqiqot sohalarini qamrab oladi.

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekistonda innovatsion faoliyatni tashkil etish va rivojlantirishni kuchaytirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Umuman olganda, tadqiqot ishimiz O'zbekistondagi innovatsion jarayonlarni tushunishga yordam beradi va innovatsiyalarga asoslangan o'sish orqali barqaror iqtisodiy rivojlanishga yordam berishga intilayotgan biznes va boshqa manfaatdor tomonlar uchun tushuncha beradi.

Shuningdek O'zbekistonda innovatsiyalarni rag'batlantirishda texnoparklar, biznes inkubatorlar, hukumat va nodavlat notijorat tashkilotlarning (NNT) roli o'rganildi. Muvaffaqiyatli innovatsion loyihalar va hamkorlikning amaliy misollari eng yaxshi tajriba va olingan saboqlarni ko'rsatish uchun taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: *innovatsiya, innovatsiyani tashkil etish, texnologiya, ijodkorlik, o'zgarish, innovatsiya jarayoni, innovatsiya tipologiyalari, innovatsion faoliyat, texnologik innovatsiya, boshqaruv innovatsiyasi, texnoparklar, biznes inkubatorlar, nodavlat notijorat tashkiloti, tadbirkorlik faoliyati, o'zini-o'zi boshqarish, innovatsion strategiya.*

ABSTRACT

Innovations are emerging as an important factor of economic growth and competitiveness in today's globalized world. This research work is devoted to the issues of organization and development of innovative activity in the national economy of Uzbekistan, the main focus of which is the country's transition to a knowledge-based economy and its efforts aimed at technological development and innovative development of entrepreneurship.

Innovation is a complex construct that overlaps with several broad concepts such as technology, creativity and change. Innovation research spans many fields of study, including business, economics, engineering, and public administration.

Based on the results of the research, recommendations were given to strengthen the organization and development of innovative activity in Uzbekistan.

Overall, our research contributes to the understanding of innovation processes in Uzbekistan and provides insights for businesses and other stakeholders seeking to promote sustainable economic development through innovation-based growth.

Also, the role of technology parks, business incubators, government and non-governmental non-profit organizations (NGOs) in stimulating innovation in Uzbekistan was studied. Case studies of successful innovation projects and collaborations are presented to illustrate best practices and lessons learned.

Keywords: *innovation, innovation organization, technology, creativity, change, innovation process, innovation typologies, innovation activity, technological innovation, management innovation, technological parks, business incubators, non-governmental non-profit organization, entrepreneurial activity, self-management, innovation strategy.*

MUNDARIJA

ANNOTATSIYA.....	3
KELTIRILGAN JADVALLAR RO‘YXATI.....	7
KELTIRILGAN RASMLAR RO‘YXATI.....	8
KELTIRILGAN QISQARTMALAR.....	9
KIRISH	10
Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi.....	12
Tadqiqot maqsadi va vazifalari.....	14
Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari.....	15
Tadqiqot ob’ekti va predmeti.....	17
Tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilardan iborat:.....	17
Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	17
I BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	19
1.1 Kirish.....	19
1.2 Mavzuga oid ilmiy – nazariy qarashlar.....	19
1.3 Mahalliy me’yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi.....	25
II BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI.....	29
2.1 Tadqiqot dizayni.....	29
2.2 Ma’lumotlarni to‘plash jarayoni.....	29
2.3 Tahlil uchun qo‘llaniladigan usullar.....	30
2.4 Tadqiqotni o‘tkazish uchun zarur sharoitlar.....	30
2.5 Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning yechimi.....	31
2.6 Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy ahamiyati.....	33
III BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	34
3.1 Yurtimizda kichik biznes korxonalarini rivojlanish holati va innovatsion faoliyat ko‘rsatgichlar tahlili.....	34
3.2 Yurtimizda jami ishlab chiqarilgan innovatsion mahsulot miqdori va kichik biznes korxonalari tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion mahsulot miqdori ko‘rsatgichlari tahlili.....	38

3.3 Kichik biznes korxonalarida innovatsyani rivojlantirishning asosiy omillari.....	43
XULOSA.....	60
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.....	61

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiyotida innovatsion jarayonlardan foydalanish, mamlakatning iqtisodiyotini modernizatsiya qilish va barqaror rivojlanishga o'tishning muhim aspektlaridan biridir. Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligiga nisbatan innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish, raqobatbardoshlikni baholash uslubiyotini takomillashtirish, yetakchi tarmoqlar raqobatbardoshligini ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, raqobatbardoshlikni oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish, iqtisodiy-matematik modellashtirish, investitsion faollikni ta'minlash, ilm-fan va ishlab chiqarishning uzviyligi, innovatsion soha samaradorligini ta'minlashga ta'sirini baholash kabi masalalar bu boradagi ilmiy tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan hisoblanadi. Innovatsion jarayonlar, ilmiy-texnikaviy sohani tahlil qilish asosida institutsional o'zgarishlar, innovatsiyalardan foydalanish hamda innovatsion faoliyatni modernizatsiya qilishga, shuningdek, innovatsion texnologiyalar iqtisodiyotning har bir sohasida samarali foydalanish imkoniyatini beradi. Ushbu texnologiyalar tadbirkorlik faoliyatini yanada samarali qilish, mahsulotlar, xizmatlar sifatini oshirish, ish jarayonlarini optimallashtirish va boshqa ko'plab masalalarni hal qilishga yordam beradi.

Biroq, jamiyatning innovatsiyalar haqidagi tasavvuri innovatsiyani yangi texnologiya yoki texnik ixtiro bilan tenglashtiradi va tashkilotlardagi innovatsiyalarni texnologik innovatsiya sifatida tushunadi. Innovatsion tadqiqotchilar texnologiyaga asoslangan mahsulot va jarayon innovatsiyalarini tasvirlash uchun innovatsiya atamasini qo'llash orqali bu tushunmovchilikni kuchaytirdilar. Tashkilotning moslashuvi, raqobat va samaradorlik uchun texnologiya va texnologik innovatsiyalarning ahamiyati inkor qilib bo'lmaz holat bo'lsada, umuman olganda texnologik innovatsiyalarni innovatsiyalar sifatida qabul qilish noto'g'ri. Innovatsiya tushunchasi texnik ixtirodan